

Jare, at Afgjørelsen sker efter en sofistisk juridisk Doktrin, om hvis Rigtighed den almindelige sunde Forstand ikke kan overbevises. Merede her kan der imidlertid gjøres nogle Indvendinger. Naar man erkjender, at de retslærde Dommere dog i Virkeligheden ere dem, der bedst kunne afgjøre baade Bevissspørgsmaal og det retslige Spørgsmaal, hvorfor maa man saa ikke erkjende det Samme paa Civilprocessens Omraade? Konsekvensen maatte saa for det Første være, at man ogsaa maatte medtage Nævninger paa Civilprocessens Omraade; men naar man dernæst gjør de nævnte Indvendinger gjældende mod de retslærde Dommere's Afgjørelse, at de med Hensyn til Bevissspørgsmaal let vilde være tilbøjelige til at dømmen efter almindelige Regler og ikke tage det enkelte Tilfælde tilstrækkelig i Betragtning, har man da noget Bevis for, at der f. Ex. under vor nuværende Tilstand er en saadan Lødensis hos Dommerne? Jeg tror det ikke. Jeg har i det Mindste det Indtryk, at vore Domstole ingenlunde ere saa tilbøjelige til at dømmen efter de almindelige Regler og ikke tage Hensyn til enkelte Tilfælde's konkrete Omstændigheder. Jeg tror, at med Hensyn til Afgjørelsen af Bevissspørgsmaal ved vore Domstole gaar Udviklingen snarest i den Retning, saavidt det overhovedet er muligt og lovligt, at fjerne sig fra den lovbekræftede Bevissteori, og det tyder aabenbart ikke paa, at det er nogen saadan Lødensis hos Domstolene, som her er forudsat. Og naar man dernæst frygter for Afgjørelser efter sofistisk-juridisk Doktrin, er der saa virkelig Exempler i den Retning? Jeg maa tilstaa, at jeg kjender ikke noget Exempel. De Misligheder, som saaledes Nævningerne navnlig skulde raade Bod paa, ere efter min Mening ikke beviste; men saalange det er Tilfældet, synes det mig ikke, at der trænges saa haardt til at søge Midler til at raade Bod paa disse Misligheder. Ser man dernæst paa den Maade, hvorpaa det foreliggende Forslag har gennemført Nævningernes Medvirkning til Sagens Afgjørelse, da vil man lægge Mærke til, at det ifølge §§ 329 og 330 er en Hovedregel, at der ganske i Almindelighed skal forelægges Nævningerne det Spørgsmaal, om den Sigtede er skyldig eller ikke. Ved saaledes at forelægge Spørgsmaal for Nævningerne er det indlysende, at der forelægges dem en hel Række af juridiske Spørgsmaal til Afgjørelse, som man ikke kan tvivle om, at de ere langt mere ude af Stand til at besvare end Dommeren. Man har ogsaa søkt dette og søger derfor at raade Bod derpaa, for det Første ved at der gives Nævningerne en Retsbelæring, inden de gaa ind i deres særlige Bærelse for at raadslaa, og endvidere derved, at man til det Hovedspørgsmaal, der er stillet, kan knytte adskillige Tillægs-spørgsmaal, som ere beregnede paa at faae Nævningerne til at blotte sig, forsaavidt de maatte have gjort sig skyldige i Feiltagelser i Retssspørgsmaalet. Ser

man nu paa den Stilling, der saaledes gives Nævningerne, saa skal jeg ikke negte, at jeg finder det saare vel grundet, om Nævningerne hos os ville komme til samme Resultat, som de vitterlig ere komne til i Lydsland, at det er et høist ubehageligt og pinagtigt Øverv, man har givet dem. Efterat have hørt en lang, maasse indviklet Forhandling af en Sag, og hørt den uden i Forveien at være i Besiddelse af de fornødne juridiske Forudsætninger til at mærke sig det, som der maa lægges Hovedvægten paa, det, som der navnlig maa lægges Mærke til i Modsetning til det, som ingen Betydning har, modtage de en Retsbelæring, den faae de i Almindelighed kun at høre en enkelt Gang, og det vil vistnok indrømmes, at juridiske Begreber ere ikke saa almenfattelige eller saa lette at tumle med, at man just skulde kunne tilegne sig dem blot ved at høre dem udtalte i et enkelt Tilfælde. Efter altsaa at have modtaget Retsbelæringen, samles de i deres Bærelse, for at raadslaa om Dommen. Jeg maa indrømme, at hvis jeg var Lægmand paa dette Omraade, og skulde gaa til en saadan Forretning, vilde jeg søle mig høist uhyggelig og pinagtig tilmode derved, og jeg tvivler ikke paa, at det Samme vil blive Tilfældet hos andre. Man har da ogsaa i Kommissionen forudsat, at man ingenlunde kunde stole paa, at Nævningerne, efter at have modtaget denne Retsbelæring og efter at have været samlede til Raadslagning, ville komme til det rigtige Resultat. Man har forudsat det, som efter min Mening ligger overordentlig nær, at de ikke ville have forstaaet den juridiske Udvikling tilstrækkelig til at komme til et rigtigt Resultat, og at de derfor ville tage feil i deres Afgjørelse; man har derfor søiet dette til, at der til Hovedspørgsmaalet kan søies Tillægs-spørgsmaal, beregnet paa at blotte disse retslige Feiltagelser. Naar det nu viser sig, at Nævningerne have taget feil, hvad bliver saa Følgen? Saa bliver Følgen den, at naar de retslærde Dommere opdage det, affige de en Frifindelsesdom. Det kan være overmaade behageligt for Tiltalte, naar han er skyldig især, at han saaledes skal slippe fri for Straf paa Grund af, at der er sat til Dommere Mænd, som have maattet gaa til dette Øverv, uden at de have kunnet være i Besiddelse af de fornødne Forudsætninger til at træffe en rigtig Afgjørelse. Det kan være meget behageligt for Tiltalte, saasnart han er skyldig især, men det forekommer mig rigtignok, at Retsfikkerheden, der er et ligesaa vigtigt Hensyn for Lovgivningen som Hensynet til, at den Tiltalte faar en retfærdig Dom, paa ingen mulig Maade kan være tjent med, at vi skulle faae Frifindelse af den Grund. Men der er ikke Andet at gjøre, have Nævningerne taget feil i Retssspørgsmaalet, og viser det sig for de retslærde Dommere, bliver den Raagjældende at frifinde. Mig forekommer det — thi ogsaa jeg ønsker i og for sig, at vi maa komme til at faae et